

DOLAR TCMB Satış (Dün) 14.8199 (14.8488) Serbest Piyasa (Dün) 14.6150 (14.8180)	EURO TCMB Satış (Dün) 16.3411 (16.2913) Serbest Piyasa (Dün) 16.2600 (16.2400)	€/ \$ Parite (Dün) 1.1026 (1.0972)	REPO Gecelek (Dün) 13.52 (13.84)	BORSA BIST 100 2206.50 (%1.57)	ALTIN İAB-Dolar/Ons (Dün) 1909.00 (1943.00) TL/Gram (Dün) 898.49 (924.08)	PETROL Brent/varil \$ (Dün) 108.99 (111.57)
--	---	--	--	--	--	---

Bugün gazetenizle

Kurucusu / NEZİH DEMİRKENT

EKONOMİ POLİTİKA

DÜNYA

30 Mart 2022 • Çarşamba

FİNANS

Bankaların kârı %233 arttı

Sektör, şubatı 39 milyar TL net kârla kapattı / 15

ANKARA SOHBETLERİ

"Makine satmak isteyen burada üretsin"

MAİB/Karavelioğlu: Türkiye büyük pazarlardan biri; teşvik sistemi buna göre güncellenmeli / 17

YENİ ODAK NETLEŞTİ

TCMB: Asli unsur artık "liralaşma"

TCMB'de para politikasının temel unsuru, "cari fazla"dan bu kez de resmen "liralaşma"ya döndü. Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu, bankanın politika gözden geçirme sürecinde "asli unsurun liralaşma stratejisi olduğunu" söyledi. Bankanın olağan genel kurulunda Kavcıoğlu, "TCMB'nin politika gözden geçirme sürecinde liralaşma stratejisi çerçevesinde, yakın, orta ve uzun vadede devreye alınacak tüm uygulamaların odağı; fiyat istikrarının sürdürülebilir bir zemine yeniden şekillenmesi amacıyla finansal sistemin liralaşmasını sağlamak olacaktır" dedi. /15

"Ekonomi politikası reel kesimi yoruyor"

TÜSİAD YİK Başkanı Tuncay Özilhan, negatif reel faizlerin çok yüksek olduğu durumda, tasarrufun yatırıma dönüşme mekanizmasının çalışmadığına dikkat çekti

Türk Sanayici ve İş İnsanları Derneği'nde (TÜSİAD) başkanlık görev süresi dolan Simone Kaslowski'nin yerine Orhan Turan seçildi. Genel kurulda konuşan TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi (YİK) Başkanı Tuncay Özilhan, üretim için yatırım, yatırım için de düşük faiz oranları gerektiğini ancak yatırımları canlandırmak amacıyla faiz oranlarının çok düşük tutulduğu yüksek enflasyon ortamında, tasarrufların cezalandırıldığını söyledi.

Simone Kaslowski de konuşmasında, Türkiye'de yaşanan "kurumsuzlaşma"ya vurgu yaptı. Ekonomi politikalarında yapılan tüm hatalara rağmen, Türkiye'nin üretmeye devam ettiğini belirten Kaslowski, "Halen sürdürülmekte olan politikalar, reel kesimi ve bankaları yoruyor. Krizlerde ayakta kalmak kadar, hangi bedelleri ödeyerek, hangi kaynaklarımızı harcayarak ayakta kaldığımız da çok önemlidir" diye konuştu. MERVE YİĞİTCAN/06

"Ufkumuzu tazelemeliyiz"

Oy verme işleminin tamamlanmasının ardından genel kurula seslenen TÜSİAD Başkanı Orhan Turan, dünyanın tüm ezberleri sınanan bir dönüşümden geçtiğini belirterek, "Ufkumuzu bu yeni manzarayı anlamlandıracak ve değerlendirecek şekilde genişletmeli, tazelemeliyiz. Doğu ile batı, İstanbul ile Anadolu, siyaset ile toplum, ekonomik büyüme ile refah arasında kaynaşma ve bütünleşme görmeliyiz" dedi.

AROLAT'TAN

Türkiye gündeminde önde duran sözcüklere bakınca, sorunların çözüm anahtarının demokrasi ve hukuk içinde üretim olduğunu düşünüyorum... /03

VAHAP MUNYAR

'Kira ödeniyor, araba bize kalıyor' diye girdi, 317 milyon liralık halka arza soyundu /02

ALAATTİN AKTAŞ

İstanbul'da boğaz trafiği 450 bin, Çanakkale 45 bin olacak, öyle mi! /04

ŞEREF OĞUZ

Vergi indirimlerini etiketlerde görebilecek miyiz? /05

ERHAN ASLANOĞLU

Bu yıl turizmde büyüme değil mevcudu korumak daha önemli olacak /21

OSMAN ULGAY

TÜSİAD'dan "Türkiye bocalıyor" mesajı /07

YEME-İÇME SEKTÖRÜ SEVİNİRKEN, KONUT SEKTÖRÜ İKİYE BÖLÜNDÜ

Temel ihtiyaçlarda KDV indi

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kabine toplantısının ardından duyurduğu KDV oranlarıyla ilgili düzenlemeler, Resmi Gazete'de yayımlandı. Temel ihtiyaç maddelerinde KDV yüzde 18'den yüzde 8'e inerken, 150 m²'ye kadar konutla KDV yüzde 1'den yüzde 8'e, ikinci el oto satışında da yüz-

de 1'den yüzde 18'e çıktı. Yüzde 8 KDV'ye tabi tıbbi cihazların kapsamı da genişletildi. Yeni KDV oranları 1 Nisan'dan itibaren geçerli olacak. Kararı DÜNYA'ya değerlendiren sektör temsilcileri, KDV indirimini olumlu karşıladı. KDV oranının arttığı sektörlerden ise olumsuz tepki geldi. /05

Sektörlerin tepkisi

- **Konut:** Bazı sektör temsilcileri, ilave KDV yükünün satışları ve üretimi olumsuz etkileyeceğini söylerken, bazıları kararın yeni projeleri destekleyeceğini savundu.
- **Otomobil:** İkinci elde fiyatlar da kayıt dışılık da artacak.
- **Yeme-içme:** Karar olumlu, haksız rekabet ortadan kaldırıldı.

365 BİN TÜRK ARAŞTIRMACININ 11,2 BİNİ YURTDIŞINDA

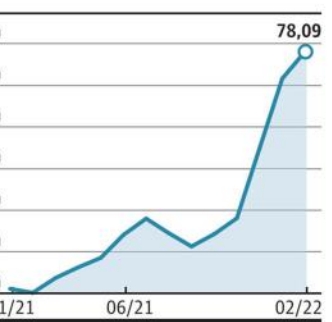
TBV, beyin gücü için model önerisi hazırlıyor

Türkiye Bilişim Vakfı, (TBV) iki yıldan bu yana destek verdiği bilimsel araştırmayla, yurtdışına giden bilim insanlarından nasıl yararlanılabileceğini ilişkin önerilerini kamuoyuna açıklamaya hazırlanıyor. Chicago Üniversite-

si Öğretim Üyesi Prof. Ufuk Akçığit liderliğindeki ekibin üzerinde çalıştığı "Beyin Göçünden Beyin Gücüne: Yurtdışındaki Türk Bilim İnsanları Analizi" araştırmasıyla ciddi bir veri tabanı oluşturulacak. NECLA DALAN/07

ŞUBATTA %3,8 ARTTI

Hizmet ÜFE %78,1'e çıktı

TÜİK, hizmet üretici fiyat endeksinin (H-ÜFE) şubat ayında yüzde 3,78 arttığını açıkladı. Yıllık artış oranı, yüzde 78,09 olarak belirlendi. H-ÜFE'de en yüksek yıllık artış yüzde 190,5'le gayrimenkul hizmetlerinde gerçekleşirken, bunu yüzde 101,5'le ulaştırma ve depolama hizmetleri izledi. Konaklama ve yiyecek hizmetlerindeki artış da yüzde 60 seviyesinde gerçekleşti. /04

DOLMABAĞÇE "YAPICI" SONLANDI; UKRAYNA 8 ÜLKEDEN GARANTÖRLÜK İSTEDİ

Rus ve Ukraynalı heyetlerin İstanbul'da gerçekleştirdiği yüz yüze müzakerelerden olumlu mesajlar çıktı. Cumhurbaşkanlığı Dolmabağçe Ofisi'ndeki görüşmelerde Ukrayna heyeti, 8 ülkeden garantörlük talep ettiği barış anlaşmasına ilişkin detayları Rus mevkidaşlarıyla paylaştı. Rusya heyeti de görüşmeleri "yapıcı" olarak niteledi. Referandumsuz ve garantör ülkelerin imzası olmadan imzalanmayacak anlaşmanın detayları Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov'a ve Rus lider Putin'e iletilecek. Garantörlük istenen

sekiz ülke ABD, İngiltere, Fransa, Almanya, Polonya, Kanada, Türkiye ve İsrail'den oluşuyor. İstanbul'daki görüşmede güvenlik konularında henüz bir uzlaşma sağlanmadı ancak Ukrayna önümüzdeki günlerde garantörlüğü istenen ülkelerin de müzakerelere katılmasını istiyor. Donbas ve Kırım güvenlik garantileri sağlanacak anlaşmanın kapsamı dışında olsa da, Kırım için 15 yıl sürecek yeni bir müzakere süreci başlatılması, Donbas sorununun ise Putin ve Zelensky arasında görüşülmesi bekleniyor. /16

PIYASALARIN TEPKİSİ OLUMLU

Barış umudu küresel risk iştahını artırdı

İstanbul'daki barış müzakerelerinde "anlamlı" bir ilerleme kaydedildiğine ilişkin açıklamalar, küresel piyasalarda risk iştahını güçlendirdi. Hisse piyasaları karantınadaki Şangay hariç tüm endekslerde önemli yükselişler kaydederken, spot altının onsu gün içinde yüzde 1,45 düşüşle 1.895 dolara kadar geriledi. Dolar endeksi de yüzde 1'e yakın düşüşle 98,11 düzeyine indi. Petrol fiyatları ise hem barış umudu hem de Çin'deki geniş karantınalarla yüzde 6 düştü. Brent 105 dolar bandına gerilerken, ABD 10 yıllık tahvilinde getiri yüzde 2,43 düzeyine indi. ■

■ Dolar/TL 14,54'e geriledi, gram altın %2,8 değer kaybetti /15

PERAKENDE SAYFASI

Hazır giyimde göç başladı, markalar yönünü yurtdışına çevirdi /10

ISSN 1301-9090

9 771301 909002

Aboneye Özel

DÜNYA ALMANAK-2022 iş dünyasının başvuru kaynağı olacak

Gazetemizin ilk yılından itibaren çıkardığımız Almanak'ın 42'nci sayısının dağıtımına başlandı. 340 sayfalık Almanak, ayrıntılı vergi takviminden, makro verilere, telefon rehberlerine, çok geniş alanda bilgi kaynağı olacak

Özel bölüm sayfa 11-12'de

İşinizi, teknoloji danışmanlarıyla büyütün

Sektör, KOBİ'lere ağırlık verecek

● MAKİNE İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI KUTLU KARAVELİOĞLU:

“Türkiye’ye makine satmak isteyen gelip burada üretim yapsın”

● Makine İhracatçıları Birliği Başkanı Kutlu Karavelioğlu, Türkiye’nin dünyanın en büyük makine pazarlarından birini olduğunu belirterek, yatırım teşvik mevzuatının elden geçirilmesinin sektör için çok önemli olduğunu söyledi.

● Türkiye’ye makine satmak isteyen yabancı firmaların, gelip burada üretim yapmasını öneren Karavelioğlu, teşvikli makine ithalatının yarısının ihraceten karşılıkla 2030 yılına kadar ekonomiyeye 760 milyar TL katkı yapacaklarını aktardı.

● Rusya-Ukrayna arasındaki savaş nedeniyle sektör için büyük önem taşıyan iki önemli pazara ihracatta sorun yaşadığına dikkat çeken Karavelioğlu, 2022 yılı için hedef olarak belirledikleri 27 milyar dolar ihracatın daha az gerçekleşebileceğini belirtti.

MARUF BUZCUGİL - HÜSEYİN GÖKÇE
ANKARA

2021 yılının son çeyreğinde yaşanan kurlardaki aşırı oynaklık ve artışlar öncelikle içeride yatırımlarda ve makine talebinde bir duraklamaya yol açtı.

‘Ankara Sohbetleri’ne konuk olan Makine İhracatçıları Birliği Başkanı Kutlu Karavelioğlu, DÜNYA Ankara Temsilcisi Maruf Buzcugil ve Ankara Haber Müdürü Hüseyin Gökçe’nin sorularını cevaplandırdı.

■ **Makine sektörü pandemi etkisindeki son 2 yılı nasıl geçirdi, 2022 yılı için hedef ve beklentileriniz neler?**

Küresel tedarik zincirlerindeki değişim, yeni kapasite yatırımlarını artırarak, 2021 yılında makine ve teçhizat yatırımlarını 5 trilyon doların üzerine taşıdı. Gerek sürdürülebilirlik ve dijitalleşme gerekse yeşil enerji alanlarında pek çok yatırım yapıldı. Fakat dünya makine üretiminin miktar olarak yüzde 7 kadar artabildiği son 2 yılın sonunda AB, pandemi öncesi seviyesine henüz geri dönemedi. Oysa bizim sektörümüz pandemi etkisinden bağımsız olarak, 2021 sonunda 2019 yılına göre yaklaşık 3 milyar dolar fazla ihracat yaptı. Üçüncü çeyrek verilerine göre dünyada yıllık makine ihracatı 20 milyar doları aşan ülkeler arasında, oransal olarak en fazla artış sağlayan ülke Türkiye oldu.

Orta-yüksek teknoloji mallar sınıfında tanımlanan makinelerin üretim ve ihracatında pandemi öncesinde başlayan yüksek performansın rakiplerimizin üzerinde bir ivmeyle sürmesi, kesinlikle bir tesadüf değil. Bizim makine ihracatımızın geçen yılın sonunda 23 milyar dolara ulaşmasında, ürünlerimizin teknoloji seviyesinde ve fiyatlarında sağladığımız artış ile pazarlarımızdaki çeşitlenmenin önemli bir rolü var. Makine teçhizat yatırımlarımız son 2 yılda, hem yeni ve yüksek teknoloji ürünler hem de tevsii modernizasyon projeleri için yüzde 50’den fazla arttı. Küresel pazardaki payımızın yüzde 1’e varmış olmasında üst üste yakaladığımız yine miktar olarak yüzde 9 ve yüzde 31 üretim artışının büyük rolü oldu.

■ **“27 MİLYAR \$ İHRACAT HEDEFİMİZİ GÜNCELLEMİZ GEREKİBİLİR”**

Bahar aylarında pandeminin etkisinin zayıflayacağı beklentisi güçlenmişti; yatırımlar canlanıyor, arz talebe yetişmekte güçlük çekiyordu; fakat şimdi uzun zamandır görmezden gelinen ve pandemi kadar derin küresel etkileri olabilecek Rusya-Ukrayna meselesiyle karşı karşıyayız. Geçen aya kadar elimizdeki sipariş yoğunluğu, AB ve ABD, Rusya ve Ukrayna’daki pazar paylarımızın artmaya devam edeceğini gösteriyordu. Aylık toplam makine ihracatında 2 milyar doları zorlanmadan geçer hale geldik ve bütün gelişmeler, 2022 yılı hedefimizi 27 milyar doların üzerinde belirleyebilmek için bize güven aşıyordu. Bu hedefi revize etmemiz gerekip gerekmeyeceğini anlamak için Rusya-Ukrayna krizinin nasıl gelişeceğini görmek zorundayız.

Mart ayında, petrol, gaz ve hammadde fiyatlarında meydana gelen olağüstü artışlar, belirsizliğin daha da derinleşeceğini gösteriyor. Küresel canlılığın ilkbahar aylarından sonra kalıcı olarak devam etmesi beklentileri de giderek zemin yitiriyor. Bu durumun süreklilik kazanması halinde iki yılın ardından canlanan makine üretiminin sektöre uğraması kaçınılmaz olur. Pandemi dönemi parasal genişleme ve peşinden arz kaynaklı enflasyonla çoktan başlamış olan fiyat artışlarına Rusya-Ukrayna krizi de eklenince, sınai üretimin ve tüketimin birlikte çok hızlı pahalılaşacağını öngörmek hiç de zor değil.

■ **“RUSYA VE UKRAYNA İHRACATIMIZI HIZLI ARTIRDIĞIMIZ İKİ ÜLKE”**

Rusya ve Ukrayna arasındaki krizin etkilerine biraz daha kapsamlı değinmek istiyorum. Öncelikle bu konunun gerek medyada gerekse sektörel söylemlerde insani boyutuyla öne çıkarılmakta

■ **“Petrol alır gibi makine ithalatını sürdürüremeyiz”**

■ **Yürürlükteki yatırım teşvik mevzuatının, makine sektörü aleyhine işleyen unsurları nelerdir. Bu konuda ne gibi değişikliğe ihtiyaç olduğunu düşünüyorsunuz?**

Üretimimizin yüzde 60’ını ihraç edebilen bir rekabet gücüne sahip olmamıza rağmen Genel İmalat Sanayinin talebinden sadece 3’te birine yakın oranda pay alabiliyoruz. Oysa bu oran enerjide yüzde 67, madende yüzde 60, tarımda yüzde 95’dir. Karşılaştığımız büyük tehlike ise Batıdan gelen kredili mallar değil, Doğu’dan gelen dampingli ve düşük teknoloji mallar oluyor. Yatırım Teşvik Sistemi ile sağlanan avantajlar, kur riskine rağmen yatırımcıyı ithal makineye yönlendiriyor. Büyük proje ve özellikle de sınai yatırımlarda yerliliği özendirin, destekleyen mekanizmaların hayata geçemeyiş büyük zaaf oluşturuyor. 2020 yılı ve 2021 Ocak-Ekim arası dönemde, toplamı 430 milyar TL’yi bulan 20 bine yakın Yatırım Teşvik Belgesi verildi. Bu yatırımlar kapsamında 191 milyar TL’lik yabancı makine ve teçhizatın koruyucu tedbirlerden muaf olarak ithaline de onay verilmiş oldu. İthalata yönelik

damping soruşturmaları zaten uzun sürerken, bizim kendi koyduğumuz vergileri teşvik kapsamına alıp uygulanamaz hale getirmemiz başlı başına bir haksız rekabet konusu. Oysa 11. Kalkınma Planımız, sektöre yönelik tehditlere karşı tedbirler geliştirmeyi emrediyor. Bu tedbirler arasında Yatırım Teşvik mevzuatının günün ihtiyaçlarına göre elden geçirilmesi de var. Dünyanın en büyük makine pazarlarından biriyiz ve petrol alır gibi makine ithal etmeyi sürdürüremeyiz. Türkiye’ye makine satmak isteyenler gelsin burada imalat yapsınlar istiyoruz ama ithalata bu kadar açık bir sektörün yatırım çekmesi mümkün olamıyor. İthal makineye talebi azaltacak bir teşvik mekanizması kurgulanıp yerli imalatımız desteklenirse, cari açığımız derhal ve olumlu yönde etkilenecektir. Öte yandan, belli ülkelerin mallarına karşı koyulan ilave gümrük vergileri sınırlı alanlar ve oranlar bakımından henüz etkin görünmese de irade beyanı olmaları bakımından önemlidir. Bu uygulamalar yaygınlaştırılmalı ve oranlarda mütekabiliyet sağlanmalıdır.

■ **“2020’de ekonomiyeye 66,1 milyar TL fazladan katkı sağlayabilirdik”**

■ **Yatırım teşvik sisteminde istediğiniz düzenlemeler yapılsaydı, bunun sektöre ve ülkeye katkısı ne olurdu?** İmalat sanayii 2020 yılında ithal ettiği makinelerin yarısını dahi yerli imalatçıdan alsa sektörümüzün üretimi 45,5 milyar TL artacak, bizim dışımızdaki genel imalat sanayiine 11,4 milyar TL’lik üretim yaptırma imkânımız olacak, imalat sanayii dışındaki sektörler de 10,2 milyar TL kazandırılarak ülke ekonomisine 66,1 milyar TL’lik katkı sağlanacaktı. Öte yandan yerli katma değer 33,6 milyar TL artacak, bunun 6,4 milyar TL’si çalışan kesime aktarılmış olacak idi. İmalat sanayiinin katma değer artışı 42,3 milyar TL olurken, ülke ekonomisi genelindeki katma değer artışı ise, vergiler hariç 51,6 milyar TL’yi bulacaktı. Daha önemli bir tespit, yatırım teşvik belgeleri kapsamında ithal edilecek makinelerin 2021-2030 döneminde yarısının yerli olarak karşılanması durumunda ülke ekonomisine 2021 fiyatlarıyla 760 milyar TL’lik bir büyüklük sağlanacağı ve bunun 593 milyar TL’sinin yerli katma değer olarak ortaya çıkacağıdır.

■ **“Hem doğalgaz hem de elektrik maliyetlerimiz arttı”**

■ **Kurda yaşanan aşırı hareketliliğin yanı sıra yeni yıl ile birlikte artan enerji fiyatları sektörü nasıl etkiledi?** 2021 yılı genelinde Türk makine sanayine yönelik yurtdışından yüksek bir ilave tedarik talebi oluştu. Yurt içinde de makine ve teçhizat yatırımları yüzde 23 kadar büyüdüğü için makine talebi yüksek gerçekleşti. İhracat tarafında ise maliyet ve fiyatlamalar tarafında sıkıntılar var. Kurlardaki oynaklık fiyatlamalarda belirsizlikler yarattı. Enerji fiyatlarındaki artışlar malum; ücret artışları keza öyle. Makine sanayinde çok farklı makine grupları üretiliyor ve enerji ihtiyacının kompozisyonu ile maliyeti daldan dala farklılık gösteriyor. Üretimde her firma elektrik kullanıyor, ama doğalgaz kullanmıyor. Döküm teknikleri, ısı işlemler veya kontinü prosesler her firmada yok. Türk makine sanayi, imalat sanayi içinde en çok Ar-Ge merkezine sahip sektördür. Ar-Ge merkezlerinde ağırlıklı olarak makinelerde daha az sera gazı salınımı, daha az enerji tüketimi, daha az yağ tüketimi sağlanmasına, yağsız makineler üretimine ve yine akıllı makineler üretimine öncelik verilmektedir. AB’nin birçok mevcut düzenlemesi ve yeşil mutabakat düzenlemesi ile gelecek olan karbon sınırlamaları Türk makine sanayini de AB pazarının standartları ile uyumlu makine üretmeye zorlamaktadır.

‘Ankara Sohbetleri’ne konuk olan Makine İhracatçıları Birliği Başkanı Kutlu Karavelioğlu, DÜNYA Ankara Temsilcisi Maruf Buzcugil ve Ankara Haber Müdürü Hüseyin Gökçe’nin sorularını yanıtladı.

mezdir. Bir ülke makineleri ve teknolojik iş birlikleri ile komşu ülkelerde bir zemin edinememişse rakipleri tarafından kuşatılmış olur.

■ **“ESKİ SOVYET ÜLKELERİNDEKİ DÖNÜŞÜM HIZLA DEVAM EDECEK”**

Sovyetler Birliği eski üyelerinin büyük kısmının, dünyanın en geniş coğrafyalarından toplumsal refah bakımından çok da konforlu olmadıklarını görüyoruz. Sadece doğal kaynaklar, ağır sanayi malları, silah ve tarım ürünleri ihraç ederek ithal mala olan ihtiyaçların sürdürülebilir biçimde karşılanamadığı belli. Bu durum, bu ülkelerde her sanayi dalına yerli ve yabancı yatırımı öncelikli hale getirmiştir. Yani güvenli ve istikrarlı bir piyasaya ve faaliyet ortamı önkoşuldur. Örneğin Rusya, finansal rezervleri güçlü ve genel imalat sanayiinde özendirildiği yatırımlarla 10 binlerce KOBİ ölçekli imalathaneyi hayata geçirmeyi hedefliyor.

Özetle, bu ülkelerde de, önümüzdeki 10 yıla yakın sürede 10 binlerce KOBİ kurulacak ve büyük miktarda makine ithal edilecek. Bu gelişmeyi sadece Rusya’da, Ukrayna’da, Türk Cumhuriyetlerde değil, AB’ye üye olmuş olanlarda da net biçimde görüyoruz. Türkiye makine ve teknoloji sınıflarının çeşitliliği ile hızla büyüyecek bu pazarlarda her keseye uygun çözümler geliştirecek. Kriz ne kadar sürerse sürsün bu bizim kalıcı stratejik yaklaşımımız olmak durumundadır.

■ **“TÜRKİYE’NİN İTHALAT BAĞIMLILIĞI ALMANYA KADAR”**

■ **Güç koşullara rağmen ihracat hacmini artıran makine sektöründe, hammadde yönüyle dışa bağımlılık oranı nedir?** Türk makine imalatının ithalat girdi yo-

ğunluğu ve dolayısıyla girdi kullanımından dışa bağımlılığını “Üretim, İhracat İç Tüketimde Makine Sektörü Katma Değer ve İthal Girdi Kullanımı Analizleri” başlıklı bir çalışmada ölçmeyi hedefledik. Bu ölçüm yapılırken makine sektöründeki toplam ithalat girdi yoğunluğu, doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki etkiye ayrıştırıldı. Buna göre toplamda yüzde 33,8 olan ithalat girdi yoğunluğunun 21,0 puanı doğrudan, 12,8 puanı dolaylı ithalattan kaynaklandığı görüldü. Dolaylı ithalatın bu derece yüksek olmasının nedeni, makine sektörü üretiminin diğer sektörlerle olan görece yüksek bağlantısıdır. Türk makine sektörünün doğrudan ithalat yoğunluğu diğer ülkeler ile kıyaslandığında, Türkiye’nin değerinin Kanada’nın altında, Fransa ile aynı olduğu görülmektedir.

Bugün ülkemizde sıkça şahit olduğumuz bir argüman, ihracatın ithalata çok bağımlı olduğudur. Bu muğlak ifade dış ticaretten açık veriyor olmamıza dayanarak ortaya çıktığı belli olsa da, bir genellemeye yol açması nedeniyle sakıncalıdır. “İthalat yapmazsak ihracat yapamıyoruz”, “mallarımızın katma değeri çok düşük”, “bağımlıyız” vs. düşünce, stratejik yaklaşımda, yani katma değeri yüksek dallarımızı öne çıkarmayı, görülür hale getirmeyi becerdikçe temelsiz kalacaktır. OECD, Türkiye’nin makine ihracatının yarattığı %76,7’lik yerli katma değer oranı ile %77 yerli katma değer oranı sağlayan Almanya’nın hemen ardından geldiğini belirledi. Herhangi bir dalda, üstelik de teknolojik bir dalda, OECD altıncısı olan bir ülkenin “ithalata bağımlıyım” diye hayıflanma hakkı yoktur; çünkü Türkiye’nin ithalat bağımlılığı Almanya kadardır.